

גליון כ"ה חשוון תשע"ה

יו"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" בנשיאות הרבנים הגאונים:

רבי ברוך שמואל הכהן דויטש, רבי דוד כהן, רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג, רבי נתן הכהן קופשיץ שליט"א

סיקור כנסי המנחות בעמודים 10-11

בגיליון:

הבאת קרבנות משביעיות ומדמי שביעיות

לקט מתגובות הקוראים

- אכילת קק"ל בישיבה בעזרה
- הפטרות אפיקומן לאחר פסח שני
- אכילת קדשים בלילה לכתחילה
- פגימה בגג המזבח
- שבות במקדש בתוספת העזרה
- בדיון חציצה בין רגלי הכהנים לרצפה
- אכילת בשר עוף בחלב במקדש
- מיעוט בתחילת זמן האכילה
- בענין שחיטה בכהן בעל מום
- הטלת מום בחטאות המתות
- חשש ביטול במזבח הנאכל עם הפסח
- פסול מטושטשין בפתיילי הציץ
- שבות במקדש בתוספת שבת
- שחיטת טמא בפסח
- גדר פתיילי הציץ
- תעשה ולא מן העשוי בבניית המזבח
- אכילת קק"ל לנשי הכהנים ועבדיהם
- קדושת שעיר המשתלח
- מוזהר בשער ניקנור
- טבילה בזמנה מצוה
- קבורת כהן גדול שמת בבגדי לבן

מעשה רב

בהקדמה לספר חידושי של הגרמ"מ זקס חתנו של הח"ח זצ"ל, מתואר כמה חשוב היה בעיני מן החפץ חיים בירור ההלכות הנוגעות לעניי הקרבנות: "כשעסק החפץ חיים בחיבור ספרו ליקוטי הלכות על מסכת בכורות, ביקש מחתנו הגרמ"מ לעסוק בהלכות מומי בהמות ולחבר בזה חיבור הלכה למעשה, לפי שראה דבר זה כחובה בעקבתא דמשיחא לידע ההלכות למעשה בבירור. וכל כך היה חשוב בעיניו דבר זה, עד שצוה לו ליסע לכפר דוגאלישוק (כפר הולדתו של הג"ר יצחק דוב קופלמן זצ"ל) הסמוך לראדין להתבונן בהמות דקות, כמו שמצינו בגמ' (סנהדרין ה:) אמר רב שמונה עשר חדשים גדלתי אצל רועה בהמה לידע איזה מום קבוע ואיזה מום עובר. ורועי בקר הם פסולים לעדות דסתמן רשעים, ואעפ"כ גדל בנייהן לדעת דיני המומין, עי"ש.

ואכן הגרמ"מ חיבר קונטרס ארוך על כל הלכות מומין, אך מאיזה סיבות לא נדפס, ונשאר בראדין ונאבד".

כמידת מסירותו של החפץ חיים לדבר, כך מידת הצלחתו. זכינו בס"ד - בדורנו אנו, לראות בגידול המבורך של לומדי ההלכה למעשה בסדר קדשים. אין ספק שפעולות נמרצות אלו של מן החפץ חיים וחתנו, הם אשר יצרו את המהפכה האדירה המתחוללת לעינינו, שבזכותה לא ירחק היום בו נחזה בקיום ההלכות למעשה בבנין בית המקדש במהרה. אמנ

עיונים בהלכה

נלקט מתוך הספר "תורת הקרבנות" כרך א'

הבאת קרבנות משביעיות ומדמי שביעיות

- א. אין מביאין לחמי תודה מגידולי השנה השביעית.¹
- ב. וכן אין מביאין מנחות ונסכים מגידולי השנה השביעית.²
- ג. אין מביאין עולת העוף וחטאת העוף מדמי שביעית [כלומר דמים שנתחללה עליהם קדושת פירות שביעית].³
- ד. וכן אין קונין בהמה לשלמים [ולשאר קרבנות] מדמי שביעית.⁴
- ה. הקונה קרבן מדמי שביעית, צריך לחלל את המעות שביד המוכר על פירות שברשותו ויאכלם בקדושת שביעית.⁵

נתבקשנו ע"י ת"ח חשוב להדגיש, כי דיני הבאת קרבנות משביעיות הנכתבים כאן, לכאורה לא יהיו נוגעים לזמן הקרוב, מפני שאם יבנה המקדש בשנה זו וישבו רוב ישראל על אדמתם [כל שבט ושבט בחלקו], הרי יתחילו למנות מחדש את שנות השמיטה, ותהיה שנה זו שנה ראשונה למנין השמיטה והיובל. הרחבה בנושא ניתן לראות בספר "שמיטת קרקעות" פרק א' סעיף ל"ד, להרה"ג רבי צבי כהן שליט"א מחבר סדרת הספרים.

- 1 תוספתא מנחות פ"ח ה"ד. והטעם כתבו הקר"א מנחות פד. ומקד"ד סי' ל"ג סק"ג, שאעפ"י שאינם קריבים ע"ג המזבח, מ"מ הרי הם ספיחים האסורים באכילה ולא הוי משקה ישראל.
- 2 תוספתא שם ותו"כ בהר פ"א ה"ו, והטעם משום דדרשינן 'לאכלה' ולא למנחות ונסכים העולים ע"ג המזבח ואינם נאכלים.
- 3 משנה שביעית פ"ח מ"ח.
- והנה עולת העוף קריבה לגבי המזבח, ונתבאר בתו"כ דדרשינן 'לאכלה' ולא לשריפה ע"ג המזבח. אמנם חטאת העוף הרי אין למזבח אלא דמה וא"כ אמאי אינה באה מדמי שביעית.
- וכתבו האחרונים כמה טעמים [נתבאר באריכות בספר תורת הקרבנות פרק ו' הערה 60], יש אומרים שהטעם משום שאם יטמא הקרבן יהיה דינו לשריפה, ו'לאכלה' אמר רחמנא ולא לשריפה, וי"א משום שמביא השביעית לידי פסול אם לא יאכל הקרבן בזמנו. ויש שכתבו משום שאין אדם פורע חובו ממעות שביעית, ויש בזה איסור סחורה, [ובחזו"א שביעית סי' י"ג סק"ג כתב דכיון שלא קנה לאכילה, דכהנים זכו באכילתה משולחן גבוה, הרי זה אסור משום סחורה].
- 4 תוספתא פ"ז דשביעית ה"ג. וביארו האחרונים (מנ"ח מצוה רצ"ט אות כ"א, שנות אליהו בשביעית, מקד"ד שם, חזו"י מנחות סוף פ"ח), דהטעם משום ד'לאכלה' אמר רחמנא ולא להפסד, וכיון שהאימורין קריבים ע"ג המזבח הוי הפסד. וה"ה שאר הקרבנות שאימוריהן קריבים ע"ג המזבח. אכן כתב החזו"א (שביעית סי' י"ג סק"ג), שאם מתנה שהדמים ישארו בקדושת שביעית, דאז לא חלה על הקרבן קדושת שביעית, יכול לעשות כן לכתחילה.
- 5 משנה שביעית פ"ח מ"ח ורמב"ם פ"ו משמיטה ויובל ה"י.

ניתן להשיג את הקובץ הנפלא על מסכת יומא אליבא דהלכתא מתורת רבני כולל 'עבודת הקרבנות', עם קונטרס הדינים העולים

מסוגיות המסכת, בטל' -6189607-03

בית יער הלבנון
תגובות לגליונות קודמים

אכילת קדשים בלילה לכתחילה

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ג הביא ידידי הרה"ג ר' שמואל קונשט שליט"א את ד' החכ"צ שהבין בד' הרמב"ן ויקרא ז - טו דעיקר מצות אכילת קדשים היא ביום הראשון, היינו עד הלילה, דהלילה שייך ליום השני, ותמה עליו דבקדשים הלילה הולך אחר היום.

ואכן באו"ש בהל' מעה"ק פ"י ה"ו נראה כדעת הכותב. ובפנים יפות שם כ' דבנאכלין ליום אחד אין עיקר המצוה לאכלן ביום לפני הלילה, ועי' פרדס יוסף שם.

פגימה בגג המזבח

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ב כ' הרה"ג טוביה בן דוד שליט"א דנחלקו הראשונים בפגימה בסיד המזבח האם הפסול משום שאין המזבח שלם או דחסר בריבוע המזבח. וכ' דנ"מ בפגימה בסיד שבג המזבח, דאם פגימה בסיד פסול מפני שאין המזבח שלם - פסול, ואם הוא משום חסרון ריבוע - כשר, דדין ריבוע הוא רק בהיקף המזבח ולא בגג.

והביא את ד' התוס' בזבחים ס"א ב' דמזבח משכן במסעות הי' נחשב מזבח פגום, ובי' הטה"ק הואיל ולא היה לו אדמה, וכתב שיש לדון אם פסול זה שאין לו אדמה שייך להנידון הקודם, דאם נימא דפסול פגימה במזבח הוא חסרון ריבוע - לא נחשב המזבח פסול בלי אדמה.

ודבריו לא מובנים, דהנידון הוא על הפגימה אי חסר בריבוע או שחסר בשלימות המזבח, אך מזבח מדבר שהוציאו ממנו את כל האדמה - פשוט שהוא פסול, הואיל וצורת המזבח הוא עם האדמה שבתוכו וכשאין לו אדמה אינו מזבח, ואינו ענין להנידון אם פגימה פוסלת בגג המזבח

שבזבחים בתוספת העזרה

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ג כ' הרה"ג ר' חיים זכותא שליט"א בענין אין שבות במקדש אות ד' להוכיח דאין היתר של אין שבות במקדש בתוספת העזרה, שהרי כ' התוס' שבועות ט"ו [ע"ב ד"ה אין] שאין היתר לבנות בתוספת העזרה ביו"ט, אף דאיסור בונה ביו"ט הוא רק מדרבנן. והוסיף דאין לומר דהא דאסור הוא הואיל ועוד לא נבנה התוספת, ועדיין אינו בכלל תוספת העזרה, שהרי כ' התוס' בשבועות ט"ו א' ד"ה אין בת' קמא, דבנייתו וקידושו באין כאחד.

ופשוט דמש"כ התוס' דבאין כאחת אינו ענין לכאן, דהתוס' שם הק' דהא דהעזרה מתקדשת בשיירי מנחה, למ"ד אין מנחה בבמה אין היא להם מנחה לקדש בימי העזרה בימי שלמה ויהושע, ותי' כיון דהכל בא בבית אחת הקידוש ועשיית המנחה, לא חשיבא מנחה בבמה, ובקמיצה ובהקטרה הי' מקומה מתקדש, וכל העבודה היתה מחנכתה ומתקדש מקומה, עי"ש. הרי דכ' דבאין

אכילת קק"ל בישיבה בעזרה

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ג כ' ידידי הרה"ג ר' אליהו חיים הלוי לרנר שליט"א ע"פ התוס' ביומא כ"ה א' דמותר לישב בעזרה בשעת אכילת קדשים שאכילת קדשים היא צורך עבודה שהרי כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, ועוד כ' דמותר לישב מדין למשחה, וכ' ידידי הנז' דהיתר זה הוא גם באכילת קק"ל.

והי' מקום לדון בזה, דאמנם להטעם הב' משום למשחה, שייך כן גם באכילת קק"ל ולכל הפחות בחלק הכהנים, אבל להטעם הא' דאכילת כהנים צורך עבודה, לכאורה להרמב"ם בהל' מעה"ק רפ"ו הוא רק באכילת ק"ק, ולדעת רש"י פסחים נ"ט א' שייך גם כן באכילת קק"ל, מיהו יש לדון שכל היתר של ישיבה בעזרה בשעת אכילת קדשים, הוא רק בק"ק שמקום אכילתם הוא בעזרה, אבל קק"ל הנאכלין בכל העיר - אין היתר לאכלם בעזרה בישיבה.

הפטרות אפיקומן לאחר פסח שני

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בגליון כ"ג כ' הרה"ג ר' ברוך אהרן שליט"א להוכיח דבפסח שני אין דינא דאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, דהא ברש"י בסוכה מ"ז ב' ד"ה ופנית, כ' פסח שני אינו אסור בחמץ אלא שטעון מצה למצוה ואוכל חמץ מיד, עי"ש. הרי דמותר לאכול לאחר אכילת הפסח.

ויש לדחות את הראיה, דכוונת רש"י שאף שכ' התורה דמצות אכילת פסח שני היא על מצות, מ"מ אין הכוונה בזה לאסור אכילת חמץ, אלא דבעינן לאכול מצה עם הפסח, ואחר אכילת הפסח עם המצה מעיקר הדין יכול לאכול אף חמץ, ואין בזה איסור תורה. מיהו עדיין י"ל דמדין אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, יהיה אסור מדרבנן לאכול כל דבר לאחר אכילת פסח שני כמו בפסח ראשון, ובזה לא איירי רש"י.

הרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א

במה שהסתפק הרה"ג ר' ברוך אהרן שליט"א, האם יש איסור לאכול אחר אכילת פסח שני, ידוע מה שכתב רש"י בפרשת בהעלותך (פרק י"ט פסוק י"ד) לענין פסח שני שאין איסור חמץ אלא באכילתו עכ"ל. ובמשך חכמה שם, למד שכוונת רש"י שיש איסור לאכול פסח עם החמץ ותמה מנ"ל לרש"י חידוש כזה, ובאבי עזרי בהלכות קרבן פסח, כתב שני"ל פשוט שכוונת רש"י שאדרבה שאין איסור חמץ אלא אפילו עימו באכילתו של הפסח יכול לאכול חמץ, עכ"ל. ולאבי עזרי שאפילו בשעת אכילת הפסח מותר לאכול חמץ ה"נ שאפשר לאכול אח"כ, וגם למשך חכמה משמע שהסיבה שאסור כיון שיש איסור חמץ כשאוכל חמץ עם הפסח, ומשמע שלולי זה אין איסור, אכן אינו מוכרח שהרי יתכן שרש"י כתב שיש איסור חמץ שהוא חמור יותר, עכ"פ לאבי עזרי נראה שמוכח שאין איסור, ישר כח שעל ידיכם התעוררתי לזה.

לחוד. והוכיח מהא דמצאנו בש"ס דפעמים א"צ אלא לקידוש הידים בלבד או לרגלים בלבד, חזינו דהוה תרי קידושי [וע' חי' הגר"ז זבחים כ: דס"ל בפשיטות דדין קידוש ידים ורגלים אחד ובהפקעת האחד נפקע השני ולעולם מדאו' דינא אחד עיי"ש].

ומעתה אפשר דס"ל [להנך ראשונים דלח אינו חוצץ משום דאינו מקפיד] בנידון דידן דמאחר דטעון הוא לבישת בגדי שרת ועמידה על רצפת קודש, ותרוייהו ענינא אחד לקדשו לעבודה בהיותו מוקף בבגדי קודש ורצפה, הוה תרוייהו קידוש אחד ולפיכך נחשב כל מקום הבגדים והרצפה למקום אחד לענין מיעוטו רובו וכולו לחציצה. ואתי שפיר דמקום נגיעת רגליו ברצפה הוה מיעוט מקום הטעון קידוש ולכן מהני מה שאינו מקפיד. [ואפי' להגר"ח דכלפי דין לבישה נחשב כל בגד בפנ"ע אפשר דלדין קידוש גופו לעבודה מקום רגליו נחשב מיעוט כלפי כל הטעון קידוש, דיש לחלק בין דין לבישה דבגדים לדין קידוש גופו מהבגדים ואכמ"ל, ע' דברי יחזקאל דיני חציצה קמא אות ה' בסוף הספר].

אכילת בשר עוף בחלב במקדש

הרה"ג רבי שמעון הלוי אדלר שליט"א

בגליון כ"ג הובא דו"ד בענין אכילת עוף בחלב במקדש. וזאת על סמך ההנחה שהרב שליט"א כתב שטעם האיסור משום דאתי לאיחלופי בבשר בהמה. ואולם ברמב"ם מבואר טעם אחר לאיסור, וז"ל הרמב"ם בפ"ט ממאכ"א ה"ד... ואסור באכילה מד"ס כדי שלא יפשטו העם ויבואו לידי איסור... שהרי אין במשמע הכתוב אלא גדי בחלב אמו ממש [כלומר דאפי' בשר פרה לא במשמע] לפיכך אסור כל בשר בחלב. [כלומר חיישינן לטעות בפירוש הכתוב, ולא לאיחלופי]. ולפי"ז לכאורה אין מקום להקל מהטעם הנזכר דכהנים זריזים הם, ומאיך גיסא הסברא לאסור שנזכרת בהמשך שמחמת ריבוי הבהמות עלולים לטעות בקל, גם כן אינה סיבה להחמיר טפי. ומסתבר שאין לחלק בין תוך המקדש לחוץ למקדש.

יישר כח על מפעלכם החשוב, ויה"ר שבמהרה בימינו נזכה לראות כהנים בעבודתם ולויים לשירם ובזמרם.

הרה"ג רבי נפתלי הכהן שוויצר שליט"א

בגליון כ"ג כתב הרה"ג ר' חיים זכותא שליט"א שיש להסתפק אם מותר לאכול חטאת העוף בחלב במקדש, שהרי עוף בחלב הוא איסור מדרבנן ואין שבות במקדש. ובטעם שאין שבות במקדש כתב בשם הכס"מ סוף פ"ח הלכות ביה"ב שהוא משום שהכהנים זריזים וזהירים.

והנה הכלל של אין שבות במקדש איננו בא להתיר כל איסורי דרבנן במקדש, שהרי ודאי לא התירו חכמים שבות במקדש אלא אך ורק כשיש צורך כלשהו, כגון צורך עבודה או צורך מקדש או כבוד מקדש (כגון פינוי דם הפסחים לאמה בשבת). ויתכן שהתירו גם לצורך מצוה הנעשית במקדש (כגון תקיעת שופר בר"ה שחל בשבת). ואפילו במקום שנעשית המצוה ע"י ישראל, ישנם מקומות שהתירו לפי מדת הצורך וחומרת האיסור ועוד, אמנם לא היו מתירים לולא היו הכהנים במקדש זריזים.

כאחת על עבודות המנחה - דהעבודות עם הקידוש שע"י המנחה באין כאחת ולכן הקידוש חל מתחילת עבודת המנחה, ואין זה בכלל מנחה בבמה. אבל לא כ' התוס' דכבר מתחילת בניית העזרה או תוספת העזרה - חל הקידוש של המנחה להיות בכלל העזרה ותוספת העזרה, דזה פשוט דכל הבנין בעזרה ובתוספת העזרה לא נתקדש עד שהתחילו בעבודת המנחה, וי"ל דלכן הי' אסור לבנות ביו"ט הואיל ועוד לא חל שם עזרה ותוספת עזרה עד שיתקדש בהמנחה.

בדין חציצה בין רגלי הכהנים לרצפה

-תיקון-

הרה"ג רבי צדוק קורץ שליט"א

בגליון כ"ב הובאה קושיית האחרונים, לראשונים דלח אינו חוצץ מטעם שאינו מקפיד מהא דדם אינו חוצץ בין רגלי כהנים לרצפה [זבחים לה.]. ואמרו בגמ' דהוא משום דלח אינו חוצץ והא קיי"ל דאינו מקפיד לא מהני בכולו והכא כל מקום נגיעת רגליו ברצפה חוצצים בדם ואמאי אינו חוצץ.

וכתבתי ליישב ע"פ ש' התוס' זבחים כד., והיותו והדברים בסגנון שנכתבו נותנים מקום להבנתם באופן שונה ממה שהתכוונתי, ע"כ אפרש שיחתי.

דהנה מבואר במתני' זבחים טו: כל הזבחים שקיבל דמן עומד על גבי כלים פסול, ואמרו בגמ' כד. מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים, מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת, אף רצפה לא יהא חוצץ בינו לבין הרצפה. ופי' תוס' הואיל ורצפה מקדשת, פירוש דמקדשת האדם לעבוד עבודה שם דאינו יכול לעבוד במקום אחר. וכלי שרת, פי' בגדי כהונה מקדשין האדם לעבוד עבודה. מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת דהא כתיב על בשרו וכו' עכ"ל. [וע' רש"י דפי' בענין אחר]. ומבואר לתוס' דבגדי כהונה מקדשין העובד לעבודה וכן רצפה מקדשת העובד לעבודה. ובתרווייהו בעינן שלא יהא חציצה בינו לדבר המקדשו.

ומעתה, כיון דנתבאר דצריך העובד להתקדש מבגדים ומרצפה וענינא אחד לקדשו לעבודה, ובהעדר אחד מהם אינו מקודש לעבודה, יש לדון האם הוה כקידוש אחד המורכב מקידוש בגדים ורצפה וממילא מצטרף כל המקום הטעון קידוש לענין חציצה ברוב ומיעוט, או דילמא כיון דתרי גווני קידוש נינהו הוה תרי קידושים, דאיכא קידוש מבגדי שרת ואיכא קידוש מרצפה וממילא מקום קידוש נחשב בנפרד לפי מקומו.

ולענין בגדי שרת עצמן מצאנו שנחלקו הגר"ח והאור"ש, דלהגר"ח כל בגד מתחשב בפנ"ע לענין רוב ומיעוט דכל בגד הוא חיוב נפרד ולהאור"ש כיון דבחסרון בגד אחד אינו מקיים מצוות לבישה שהרי מחוסר בגדים הוא, ע"כ כל הבגדים נחשבים לאחד ונחשב מקום רוב ומיעוט שלהם לפי שטח כל הבגדים כאחד [לולי שנתחדש בתורה דבבגדים אפי' במשהו חוצץ עיי"ש או"ש פ"ד מאסו"ב ה"ח ובחי' הגר"ז זבחים יט.].

ונידון דומה נמצא במנחת חינוך לענין קידוש ידים ורגלים [מצוה קו אות י'] אם נחשבים הידים והרגליים יחד לענין רוב ומיעוט לחציצה, והכריע דנחשבים כ"א בפנ"ע ידים לחוד ורגלים

אך בקובץ כרם שלמה שנה י"א קונ' ו' עמוד ל"ב מביאים מר' שלום דוד אונגר זצ"ל בעל שו"ת יד שלום לדחות הצעת הצל"ח - דהרי אי יקריבו תודה ביום ז' ה"ה ממעט זמן אכילתן - דהרי א"א לאכלו בו ביום - וא"כ הדרא תמיהת הטו"א. אכן להנ"ל הר"ז מיושב דהרי הצל"ח גופיה נקט דבכה"ג לא הוה כממעט בזמן אכילתן כיון דהוא רק בתחילת זמנם ולא בסופם.

ועי' בספר משמר הלוי בכורות סי' נ"ו שכבר העיר כהערת הרה"ג ר' ברוך ברנשקו שליט"א - ועי' בספר ליקוטי אורה עמ"ס ביצה שם דכתב ג"כ להוכיח מזה כשיטת החק יעקב ודעימי' ודלא כהר"י מלוניל בהל' חו"מ סי' קי"ד והמחצית השקל דנקטו דהאיסור חייל כבר בלילה. [וראיתי בשם הגר"ח זצ"ל לדייק בלשון המשנה "שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה" דמשמע שגם בליל י"ג שרי לאכול מצה].

ואסיים מעין הפתיחה בהודיה על כל השקעתכם בברכה שתזכו להמשיך בפעלכם

הרה"ג רבי שלום מרדכי יהב שליט"א

בגליון כ"ג הביא הרה"ג רבי שמואל קונשטט שליט"א דברי החכם צבי סי' קנ"א בביאור דברי רש"י בפסחים פ"ח, ב', דעבד ששכח מה אמר לו רבו, א"י להתנות ולהביא שלמים, מפני שממעט זמן אכילתו, ותמוה דהא בלילה יאמר לו רבו מה רצה, ויוכלו לאכול השני שני ימים ולילה כדן שלמים, וכתב החכ"צ דמ"מ ממעט מזמן אכילת השלמים עד הלילה, וכיון דעיקר מצות אכילת השלמים ביום הקרבנות, א"י להתנות בשלמים, שלא יוכל לאוכלן ביום ההקרבה עכ"ד החכ"צ.

ותמה הרה"ג הנ"ל ב' קושיות, חדא דכיון דבקדשים הלילה הולך אחר היום, נמצא דעיקר מצות אכילת השלמים גם בלילה, ולא רק ביום הקרבנות, וכה"ק כבר בצל"ח שם ע"ד החכ"צ, והניח דבריו בצ"ע.

עוד תמה הנ"ל ע"ד החכ"צ, מהא דפרכינן התם (פט, א) ויתנו במותר הפסח, והא דפסח אינו נאכל אלא בלילה, ונמצא ממעט מעיקר זמן אכילת הקרבן מותר הפסח, שהוא ביום הקרבנות, וכבר הק' כן בשער המלך פ"ג מקרבן פסח ה"ט ע"ד החכ"צ, וצידד לתרץ דכוונת הגמ' לדעת בן עזאי בתורת כהנים, (ויקרא פי"ח אות ד') דמותר הפסח נאכל כפסח עצמו, רק בלילה ורק צלי, וע"ש בכ"ד.

ובעיקר דברי החכ"צ יש להוסיף דאיהו נקט דיש איסור למעט בתחילת זמן אכילת הקרבן, וכן נקט בפשיטות במל"מ פ"ג מאבל סוף ה"י, דכתב שם לבאר ד' הירושלמי בחגיגה דדוד המלך מת בעצרת, והיו כל ישראל אוננין והקריבו קרבנות היו"ט למחרתו, ותמוה הא אין אנינות ביו"ט, וכתב לבאר דהיינו אנינות דטירדא, דאונן אסור באכילת קדשים, משום דכתיב בהן למשחה לגדולה כדרך שהמלכין אוכלין, דהיינו בשמחה, וכל אותו היום היו אסורין באכילת קדשים, ולא רצו להקריב ביו"ט ולאכול בערב, דהרי ממעט מזמן אכילתו, הרי דנקט דיש איסור למעט מזמן אכילת קדשים אף בתחילת זמנם.

אמנם הצל"ח בביצה (יט, ב) הק' מ"ט אמרינן התם דאסור להקריב תודה בערב פסח מפני שממעט מאכילת לחמי חמץ שבה, והא ממעט נמי מזמן אכילת לחמי חמץ שבה, דאסור לאכול מצה בע"פ, וייסד דהאיסור למעט רק בסוף זמן אכילתו, דעי"ז נעשו נותר, אך לחמי מצה נהי דממעט מתחילת זמן אכילתו, מ"מ בלילה מותר לאכול לחמי המצה, ונמצא דאין ממעט בסוף זמן אכילתו, ושרי בכה"ג. [ועי"ע בשער המלך הנ"ל ובבית הלוי ח"ב סל"ו סק"ג שדנו בנידו"ז].

ולפיכך קשה לדמות איסור שבות כזה לאיסור שבות אחר, וכמו שכתבו התוספות בשבת כג: ד"ה לא, דאע"ג דאין שבות במקדש כמה שבותין אשכחן במקדש שגזרו פעמים לצורך וכו'.

ואף הראיה שהביא הכותב מהכס"מ בהלכות ביה"ב שעיקר ההיתר משום שאין הכהנים זריזים, הרי זה מוכיח שאין זה היתר גורף, וזריזות הכהנים אינה תמיד סיבה להתיר. וכמבואר בדברי הכס"מ עצמו שכתב, "אע"ג דקי"ל דאין שבות במקדש משום דכהנים זריזים הם וטלטול נר בשבת (לצורך סריקת ביהמ"ק) אינו אלא שבות, שאני הכא דאפשר בנרות הדלוקים מערב שבת" עכ"ד. וכמו כן ישנם עוד דוגמאות לאיסורי שבות במקדש, כגון החזרת הקנים של לחם הפנים שלפי רוב השיטות אסורים רק משום טלטול (ראה שבת כג: ורמב"ם תמידין ומוספין פ"ה הלכה י"א), ומ"מ לא התירום חכמים בשבת, ועוד כהנה וכהנה.

כללו של דבר: אין שבות במקדש שהתירו ללא כל צורך. וכן נתבאר ברש"י עירובין קב: ד"ה כאן וכאן אסור, וז"ל "והכא ליכא למימר אין שבות במקדש, דהא ודאי האי שבות לאו צורך גבוה היא אלא לצורך עצמו".

מיעוט בתחילת זמן האכילה

הרה"ג רבי מרדכי ש. ברנט שליט"א

כבוד מערכת "תורת הקרבנות"

בראשית דברי רציתי להודות על העלון הנכבד שאני מקבל בקביעות שהוא במה לגדולי הת"ח השמים את לבם ועומק עיונם בדברים הנכתבים ומעירים ומשיגים על כל דבר ודבר - אשריכם שזכיתם!

וראיתי בזה להביא בענין מיעוט זמן אכילת קדשים בתחילתן ובהבאת קרבן תודה ב"ג ניסן. דהנה איתא בביצה י"ט ע"ב דאין מביאים תודה בחג המצות מפני חמץ שבה - ומסקינן דמייירי ב"ד ניסן ומ"מ אין מביאים מפני דא"א לאכול הלחמים של חמץ רק עד זמן איסור וממעט זמן אכילת קדשים ומביאים לידי פסול.

והקשו המפרשים דלמה לא אמרינן דאסור להקריב קרבן תודה בערב פסח מפני מצה שבה - שהרי שלושים חלות עשויים ממצות - ואי' בירושלמי מובא בתוספות ר"פ ערבי פסחים דאסור לאכול מצה בער"פ דהוה כבועל ארוסתו בבית חמיו. ובבית הלוי ח"ב סי' ל"ו אות ג' מביא מהשער המלך פ"ג דהלכות קרבן פסח לתרץ דהך כללא דממעטין זמן אכילתו אינו אלא כשממעט זמנו בסוף הזמן משא"כ בנידו"ד דמצה שיכול לאכלה בלילה לא איכפ"ל בהא דבתחילת הזמן א"י לאכול - וכ"כ גם הצל"ח בביצה שם אלא דבבה"ל כתב דהוא סברא חדשה ויש לעיין בה.

והנה בטורי אבן - אבני שוהם ר"ה ו' ע"ב הקשה איך שייך כלל לעבור על כל תאחר בקרבן תודה - והרי א"א להקריבו בפסח - וא"כ אין זמן הקרבנות בג' רגלים, ולגבי חלתה הבהמה באחד מג' רגלים קי"ל דכיון דלא היה שייך להקריבו ברגל אינו עובר בב"ת, וא"כ הה"נ לענין תודה ונשאר בתימה ע"ש.

ובצל"ח כ' להעיר דאפשר להקריב קרבן תודה ביום השביעי - וכיון דקי"ל דקדשים קלים ממון גבוה הוא - ולא שייך ביה לאו דבל יראה ואף דהמורם שייך לכהנים מ"מ משולחן גבוה קזכי - א"כ יכול להקריב ביום ז' ולאכול הלחמי תודה במוצאי יו"ט.

בענין שחיטה בכזן בעל מום

הרה"ג רבי יוסף ניסים כהן שליט"א

בענין מש"כ בגליון כ"ב ידידי הרה"ג ר' אברהם גודמן שליט"א לתלות אם בשחיטה צריך שהכהן לא יהיה בעל מום, וכ' ש"ל דתלוי אם שחיטה בקדשים לכתחילה בבעלים שדעת רש"י בפסחים (ז,ב) שלכתחילה צריך בעלים, והריטב"א ביומא (כה,א) כ' שלכתחילה בכהנים וממילא אם בכהנים נראה שצריך שלא יהי' בהם מום, ואם בבעלים אי"צ שיהיו הכהנים לא בעלי מומים עכת"ד. והנה סברא יפה היא, אך באמת אי"צ מוכרח, מלבד שדברי רש"י בפסחים אינם אמורים בקרבן ציבור רק בקרבן פסח או שאר קדשים בקרבנות יחיד שהרי ע"ז כתב רש"י דבריו, וגם ראייתו מקרא (ויקרא א') "וסמן ידו ושחט" הוא בקרבן יחיד. נמצא שבקרבן ציבור לא למדנו מדברי רש"י כלל שזו שוחט לכתחילה, יותר מהמפורש בשאר ראשונים. ודברי הריטב"א ביומא (כה,א) נאמרו על קרבן תמיד שהוא של ציבור וא"כ יתכן שאין כאן פלוגתא כלל, ודע שגם במאירי ביומא מב' שלכתחילה בכהן. ובאמת כדברי הריטב"א מוכח במשנה ובגמ' ביומא שם שהרי עושים פייס על השוחט, וגם רש"י מודה בזה, וע"כ שבקרבן ציבור ובפרט בתמיד שאני. ובמקו"א הארכתי בס"ד עוד בדין שחיטה לכתחילה בכהן. והנה בזה"ק פרשת נשא (דף קכד ע"א) מבואר שלכתחילה אין לכהן לשחוט ד"ושחט את בן הבקר" משמע שאחר שוחט והטעם שהוא מסיטרא דדינא ואין ראוי לכהנים לשחוט עי"ש. ואפשר דדוקא בחטאת של יחיד, ולא בתמיד ודו"ק ואכמ"ל עוד.

הטלת מום בחטאות המתות

הרה"ג רבי מרדכי מינצר שליט"א

בגליון "תורת הקרבנות" 17 ראיתי להקשות בהא דאמרי' בתמורה כ"א. בעו במערבא המטיל מום בתמורת בכור ומעשר מהו כיון דלא קריבן לא מחייב או דלמא כיון דקדשומחייב, ובפשטות מסקנת הסוגיא דכיון דרחמנא מיעטנהו מהקרבה המטיל בהם מום אינו לוקה, ולפי"ז לכא' ה"ה תמורת חטאת ושאר חטאות המתות נמי כיון דאינם קריבות מהלל"מ המטיל בהם אינו לוקה, והביאו להקשות מלשון הרמב"ם (פ"א מאיסו"מ ה"ט) ז"ל: אחד המטיל מום בקדשים עצמן או בתמורתן חוץ מן הבכור ומן המעשר שהמטיל מום בתמורתן אינו לוקה לפי שאינן ראויין לקרבן, ומדלא הזכיר תמורת חטאת [וחטאות המתות] משמע דהמטיל בהן מום לוקה, ע"כ הקושיא.

ונראה ליישב דבאמת המטיל מום בחטאות המתות לא לקי, ומה שלא הזכירו הרמב"ם י"ל משום דדין זה פשוט שהרי חטאות המתות פקעה מהם קדושת קרבן ואין בהם איסור הנאה ד"ת כמבואר בתמורה ובמעילה ר"פ ולד החטאת עיי"ש, ולשון הגמ' בגיטין כ"ח: דחולין בעזרה נינהו [ושמא יש לחלק דהתם מיירי בעוף דאין בו דין מיתה], וא"כ פשוט דהמטיל בהן מום אינו לוקה ומשו"ה לא הוצרך הרמב"ם להזכירו. [ואפשר דבחטאות המתות אפי' לכתחילה שרי להטיל בהם מום, ולא כתמורת בכור ומעשר דדעת כמה אחרונים (עיי' חזו"א בכורות כ"ד ד', ומנ"ח מצוה

רפ"ז ט"ז ובערוה"ש סי' נ"ב י"ב) דאסור לכתחילה להטיל בהם מום].

ובהיא ענינא מסתפקנא בממיר בכור ומעשר בבע"מ אי עובר משום מקדיש בע"מ, דשמא היכא דהתמורה אינה ראויה להקרבה מעיקרא, אינו עובר בזה כמו לענין מטיל מום. ויתכן דלאו זה שאני דשעיר המשתלח נמי איתרבי ביה ואפי' פרת חטאת נמי אפשר דאיתרבי וכן בזה"ז כתב החינוך דעובר אעפ"י שכל אלו אינם עומדים להקרבה, (ועי' מנ"ח מצוה רפ"ז בכל זה), מיהו אפשר דהנך איתרבו מקרא משא"כ תמורת בכור ומעשר. ואפי' את"ל דגבי תמורת בכור ומעשר עובר, אכתי יל"ע מה הדין בממיר חטאת בבע"מ (לפי הנ"ל), וצ"ע.

חשש ביטול במזבח הנזבח עם הפסח

הרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א

במה שהעיר הגאון רבי ברוך ברנשקו שליט"א, לענין האם צריך להימנע שלא להניח את הפסח בעוד שהיד סולדת בו על גבי המזבח. הנה בשבת לכאורה הדברים נכונים, שאין היתר לבשל את המזבח, אבל בכל יום טוב, היה נראה שכך מצותו לכורכו עמו, הרי שאין חסרון אם המזבח מתבשל מחמתו, ורק אם מתבשל מחמת דבר אחר לא יוצאים ידי חובה. אבל העירוני שאין מקור שצריך להניח את הפסח על גבי המזבח בעוד שהיד סולדת בו, א"כ יתכן שאה"נ צריך להמתין שלא להניח את הפסח על גבי המזבח כל זמן שהיד סולדת בו.

הרה"ג רבי שלום מרדכי יהב שליט"א

בגליון כ"ג העיר הרה"ג רבי ברוך ברנשקו שליט"א דלהראשונים דכורכין פסח מצה ומזבח, צריך להזהר שלא יהא הפסח חם שהיד סולדת בו, שלא יתבשל המזבח, ואין יוצאין במזבח מבושל, ויש להעיר דמנ"ל דסדר הכריכה דהפסח והמזבח בפנים והמצה בחוץ, דלמא הי' מניח הפסח בתוך המצה, והמזבח מבחוץ, דבכה"ג אין הפסח נוגע במזבח כלל.

פסול מטושטשין בפתיולי הציץ

הרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א

במה שדנו בגליון כ"ב וכ"ג, האם יש פסול חציצה ומטושטשין בפתיולי הציץ, התעוררתי שיתכן לומר שאעפ"י שפתיולי הציץ הם חלק מהציץ כמבואר בחולין קל"ח, מ"מ יתכן שלא היה פסול מטושטשין על הפתילים, וזהו לפי מה שצייד היריעות שלמה בפ"ח מכלי המקדש הלכה ד', (הובא בדרך חכמה שם), שאין פסול של מטושטשין בחלק הפנימי של הבגד, כיון שזה לא ניכר כלפי חוץ, ושמעתי ממון הגר"ח שליט"א שיתכן לפ"ז שה"ה מקום מכוסה בבגדי כהונה, כגון במעיל במקום שיש מעליו אבנט, אין פסול של מטושטשין, ולפי"ז יתכן (וצריך ראיה לזה) שהמצנפת היתה מכסה את פתיולי הציץ וממילא לא היה בזה פסול של מטושטשין.

גדר פתילי הציץ

הרה"ג רבי אברהם יונה בינשטוק שליט"א

בגליון הנ"ל נסתפק הרה"ג ר"א שטיינהויז בענין פתילי הציץ אם הוא חלק מהציץ או רק דין בהלבישה. וזה מכבר נסתפקתי למ"ד שהציץ מרצה אפי' אינו על מצחו אי בעינן שגם הפתילים יהיו מחוברים להציץ או לא, והן הן הדברים.

תעשה ולא מן העשוי בבניית המזבח

הרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א

במה שדנו בגליון כ"א וכ"ג, לענין פסול תעשה ולא מן העשוי בעשיית מזבח, יש לציין דבנחל אשכול הלכות תפילין עמוד צ"ה (הובא במסכת מזוזה למרן הגר"ח שליט"א), גם כן פשיטא ליה דיש הלכה של תעשה ולא מן העשוי בבניית מזבח. אמנם מה שהקשו מזבחים נד. צ"ע.

בשורה טובה ללומדי סדר קדשים

הופיע הספר החשוב

"קדשי מזבח"

ביאורי סוגיות על מסכת זבחים, המכיל קכ"ז סימנים בעיני עבודת הקרבן שנתבאר במסכת למעלה מ-800 עמודים

נושאי הספר:

- מחשבת העובד ▪ עבודות המתיר
 - עבודות העוף ועבודת המנחות והנסכים
 - פסולי עבודה ▪ מעשה הקרבן
 - קדשים פסולים ▪ איסורי חוץ ובהיתר במות
- נכתב על ידי הרה"ג רבי שלמה דבש שליט"א

ניתן להשיג בטל' - 03-6187498

שבות במקדש בתוספת שבת

הרה"ג רבי יוסף ניסים כהן שליט"א

בגליון כ"ג כתב ידידי הרה"ג ר' חיים זכותא שליט"א בשם המח"ש (סי' רס"ז סק"א) שתוספת שבת הוי דאורייתא רק במקצת ומדרבנן השאר אסור והותר שבות בזה. ויש לדון הרבה בזה שהרי לרוב הפוסקים בפשטות או עכ"פ להני דסברי דתוספת מה"ת, אחרי שהחיל עליו תוספת בפשטות כולה מדאורייתא ואין זה מתחלק שתחילתה דרבנן והשאר במקצת דאורייתא. ורק החיוב מדאורייתא הוא במקצת, אבל אחרי שקיבל הוי הכל דאורייתא. וזהו כעין מה שמצינו בתרומה דסגי בכל שהוא וכאשר הפריש הרבה הכל תרומה מדאורייתא, וכן מצינו בכ"ד ואכמ"ל, וכן משמעות הפוסקים בדין תוס' שבת אם הוי מה"ת ודו"ק. ולפי"ז אין מקום לחידושו של המח"ש אלא לסוברים שתוספת שבת דרבנן או לשיטתו המחודשת שחלק מהתוספת דרבנן, אך לדידן ודאי יאסרו כל המלאכות.

שחיטת טמא בפסח

הרה"ג רבי אברהם יונה בינשטוק שליט"א

בגליון כ"ג השיג על דברינו הרה"ג רש"מ יהב בענין שחיטת טמא בפסח, וכתב שהטמא בפסח אינו אלא אנוס ולא פטור, ולכן פשיטא שיוכל לשחוט את הפסח, כיון דחשיב בר חיובא.

אמנם כבר הוכיח בחי' רבינו חיים הלוי פ"ד מביאת המקדש ד"ה ונראה שהטמא בפסח [וכן מי שהיה בדרך רחוקה] נפסל מעשיית פסח, ונדחה לפסח שני מגזה"כ יעו"ש. ומבואר דאינו נחשב בר חיובא, ופשוט.

ממשיכים השיעורים

לאור ההצלחה הרבה
הננו להודיע על זמני השיעורים

מפי הגאון רבי **יוסף הכהן רפפורט** שליט"א

בהלכות המעשיות של עבודת המקדש
מתוך הספר 'עבודת הקרבנות'
להג"ר אהרן כהן זצ"ל חתן החפץ חיים זיע"א
עם ביאור הסוגיות

השיעורים מתקיימים בס"ד אחת לשבועיים

בימי שני בערב בשעה 10.45

בבנין ישיבת 'בית דוד' בן זכאי 46 ב"ב קומה א'

יסוד המזבח
נידונים יסודיים בהלכה

בגדר אכילת קק"ל לנשי הכהנים ועבדיהם

הרה"ג רבי אברהם יונה בינשטוק שליט"א

תנן בפרק איזהו מקומן בתודה ובשלמים המורם מהם כיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים לנשיהם ולעבדיהם, ומקשים מה הרבותא דבניהם והלא הם ג"כ זכרים ופשיטא שאוכלים. עוד מקשים שבבכור תנן שנאכל לכהנים ותו לא ואמאי לא זכר התנא גם שם שנאכל לנשיהם ולעבדיהם, וכמבואר בכמה דוכתי ובמקרא מפורש בפ' ראה לפני ה' אלוֹקִיךָ תֹאכְלוּ וְגו' אתה וביתך. [וברשב"א נדרים יא: בשם הראב"ד לא כ"כ, וצ"ע].

ונראה שבחזה ושוק מלבד מה שמותר באכילה לנשי הכהנים יש עוד שיש בהן זכות אכילה משולחן גבוה גם לנקבות, ואע"ג שהחלוקה היא לאנשי משמר ולא לנשים מ"מ הכהן כשזוכה בחלקו זוכה בו לא רק לעצמו אלא אף לכל אנשי ביתו ועבדיו ובנותיו. ויהא נפקא מינה בזה שאם מת הכהן לאחר שזכה בחלקו נהי דלא שייך ביה ירושה [בפרט לנשים, וכן למ"ד קק"ל מלאו ממון בעלים הם], מ"מ אינו הולך לשאר כהני המשמר אלא עדיין הוא זכותם של בני ביתו של הכהן שמת, שזכו בו אגב אבהון כבר משעת חלוקה, שהתורה זיכתה לו ולאנשי ביתו הסמוכין על שולחנו שיהו כולם ניזונין ממנו. וזאת ג"כ כוונת התנא שהזכיר הבנים והבנות, שהרצון בזה לבניו הסמוכים על שולחנו שאינם מבני המשמר של אביהם ואוכלים בזכותו לא בזכות עצמם.

והמקור לדבר זה נראה שהוא ממקרא מפורש בתורה, דכתיב בפר' קרח "כל תרומות הקדשים אשר ירימו בני ישראל לה' נתתי לך ולבניך ולבנותיך אתך". וצ"ב שהנתינה היא לזכרי כהונה הנוטלים חלק עם אנשי המשמר ולא לבנותיהם, ועוד דמי הם הבנים האלה, וממ"נ אם אינם מבני המשמר איזה זכות יש להם, ואם הם עצמם מאנשי המשמר עם אביהם יש להם חלק בזכות עצמם ואין צורך להזכירם. ובע"כ שמע מינה מהכתוב כנ"ל, שהנתינה היא לא רק להכהן העובד אלא גם לבניו הקטנים ובנותיו הסמוכין על שולחנו הכל כנ"ל. וכן בפ' שמיני "ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנותיך אתך", וברש"י אתה ובניך בחלק אבל בנותיך לא בחלק אלא אם תתנו להן מתנות רשאות הן לאכול, והלשון אם תננו להן מתנות צ"ע, דהא פשיטא שאין להן לאכול אא"כ הן סמוכות על שולחן אביהן ואוכלות ברשותו, אבל כן הוא הלשון בתורת כהנים ובנותיך במתנות, כלומר מתנות משולחן גבוה לא מאביהם, רק שאינן זכות אלא מכחו של האב וכנ"ל, וזהו שכתב רש"י אם תננו להן מתנות.

וגם בקדשי קדשים לשון הפסוק בפ' קרח הוא "כל קרבנם לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמם אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך", ומשמע שגם שם אף הבנים שאין להם זכות חלוקה לעצמם אוכלים בזכות אביהם. אמנם בבכור אין שום משמעות בפסוק שיהא נוהג ענין הנ"ל שהכהנים זוכים בו לא רק לעצמם אלא גם לבני ביתם. וגם יש ליתן טעם פשוט לחלק מבכור לשאר קדשים, שהרי בכור ניתן מחיים ע"י הבעלים לכל כהן שירצה כמו תרומה ושאר מתנות שבגבולין כמ"ש רש"י בזבחים ק"ב סוף ע"ב ע"ש, ודינו בסתמא כשאר גבולין שלא מצינו אלא שמותר באכילה לנשיהם ולעבדיהם ולא שיהא להם אלא זכות ממון ע"ד שנתבאר בחזה ושוק. ומעתה אתי שפיר טובא שינוי הלשונות

במשניות דאיזהו מקומן.

ובמק"א הארכתי בס"ד להוכיח כל היסודות הנ"ל מהסוגיא בזבחים ק"ב: אמר ליה תן לי מחזה ושוק ואוכל וכו' מה אם דחיתני מחטאת שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדי וכו' פריך רב אחאי לימא ליה תן לי מבכור ואוכל משום דא"ל ומה במקום שהורע כחי בחטאת אצל נשיי ועבדי וכו', אלא שהיות שאכסניא זו נועדה ל"הלכה למעשה" מוכרחני לקצר, ואקוה שהמעיינים הישרים בסוגיא הנ"ל ימצאו כדברינו.

בענין קדושת שעיר המשתלח

הרה"ג רבי אברהם יונה בינשטוק שליט"א

איתי שדנו הרבה בגדר קדושת שעיר המשתלח, ודברי הגר"ח"מ שטיינברג אין צריכין לפנינו שבודאי קדושתו קדוה"ג שצריך מום לפדותו עליו. וכ"כ הגבורת ארי ביומא דף מא: סוד"ה בראש, שקדושת שעיר המשתלח לאחר הגרלה הוא כקדשי מזבח שקדם הקדישן למומן הואיל ואינו ראוי להקרבה ואסור בגיזה ועבודה מה"ת ע"ש.

ויש להוסיף שמלבד שהוא קדוש קדוה"ג הוא גם קרבן חטאת לכל הדינים ואף לאחר ההגלה, וכדמוכח ממתניתין דריש פ' שני שעירי שאם נדחה ע"י מיתת השעיר לשם הולך למיתה או לרעי' כדין חטאות המתות ע"ש, ולהדיא שקדושתו ככל החטאות. ומזה גם ראייה ברורה שקדושתו קדוה"ג דאי הוה רק קדושת דמים יכולים לפדותו ולהוליך הדמים לים המלח כדין חטאות המתות, ואין צורך להמיתו ולעשות צער בעלי חיים ולקלקל חצירו וכיפתו [כלשון תוס' בסנהדרין פ.].

ובנוגע לשאלה קדושה שבה להיכן הלכה, הרב הנ"ל כתב בפשיטות שנעשית מצותו, וכן הוא להדיא במעילה יא: שאברי שעיר המשתלח לאחר דחייתו לצוק יצאו מקדושתן מטעם זה, אמנם שם יותר באריכות ביומא סז. יש מחלוקת רב ושמואל אי מותרין או אסורין בהנאה ע"ש ששניהם למדו מקרא, ובסוף אומר שם רבא מסתברא כמאן דאמר מותרין דלא אמרה תורה שלח לתקלה. ומהסוגיא במעילה וכן מדברי רבא ביומא מוכח דקודם שנגמרה מצותו הוא אסור בהנאה מסברא משום המצוה, ולכ' היכן כתוב איסור זה אי לא משום קדושת קרבן שהיה לו מקודם דלא פקע אף לאחר שנשתלח, והוא עוד ראייה להנ"ל. ועי' בקונטרס מחי' הגרי"ז על יומא בדף מ"ב ע"ב שכבר העיר מזה ע"ש משה"ק מלשון תוס' בזבחים דמשמע שהוא איסור חדש ולא משום קדושה.

ובחי' הגרי"ז סוף זבחים יש אריכות דברים מהגר"ח בענין זה יעו"ש שהעלה דלאחר וידוי פקע מיני' שם קרבן לגמרי, והביא ראייה מיומא סו: שהזכר כשר למצות שילוח דאינו קרבן והשילוח אינו עבודה, ע"ש בכל דבריו. ונראה שכל כונתו לענין דיני קרבן, אבל ודאי לא פקעה קדושתו לגמרי ולא יצא לחולין כמבואר להדיא במקומות הנ"ל. אמנם מצאתי בכמה מקומות בראשונים שהשילוח הוא עבודת קרבן.

(א) בשטמ"ק בתמורה ו: בהשמטה כתב דאסור לדחות בע"מ לצוק משום הלאו דלא תקריבו [ע"ש בגרי"ז שהקשה עליו].

(ב) בספר הישר לר"ת בחלק השו"ת סי' נ"ב כתב שהדחי' לצוק היא כשחיתת עולה ע"ש.

אלא עד הוידוי, וזה ודאי אינו דמחוז"ז אינו פסול אלא משום מצות דחיי' לצוק כמבואר ביומא ס"ד. וראיתי בחי' הגרי"ז בתמורה שזה גופא מה שחידש הפסוק דאע"ג דליכא דין קרבן פסול משום מחוז"ז ע"ש מה שהביאו לזה.

ג) בשטמ"ק כריתות יד. בהשמטות על הדין ד'עתי אפילו בטומאה' כתב דאיצטריך שלא תאמר שילוח עבודה הוא ואין לעשות בטומאה כמו דאיצטריך קרא להתיר זרות, ומשמע ג"כ דלקושטא דמילתא עבודה היא אלא שהותרה טומאה, דאי להיפך דגלי קרא דלאו עבודה היא כהגר"ח תיפו"ל מזרות ול"ל תרתי קראי. עוד צ"ע שלפ"ד הגר"ח ל"ש פסול מום ומחוז"ז

גפן של זהב קושיות ותמיהות בהלכה

וכמ"ש הרמב"ם פ"א מהלכות בית הבחירה ה"ט, 'ואין בונין בו עץ בולט כלל אלא או באבנים או בלבנים וסיד'. [ואעפ"י שכתב המנ"ח מצוה תצ"ב אות ב' דלדעת הרמב"ם גם דין זה אינו אלא בעזרה, עדיין יל"ע לדעת החולקים, עי' זית רענן על ילקו"ש שופטים ועוד].

מזוזה בשער ניקנור

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

ב איתא בגמ' יומא יא. כל השערים שהיו שם לא היה להם מזוזה חוץ משער ניקנור, וכן פסק הרמב"ם פ"ו מהלכות מזוזה ה"ו, וז"ל: 'כל השערים שהיו במקדש לא היה להם מזוזות חוץ משער נקנור ושלפנים ממנו, ושל לשכת פרהדרין מפני שהלשכה הזאת היתה בית דירה לכהן גדול בשבעת ימי ההפרשה'. והטעם נתבאר בגמ', מפני שדרכו עובר הכה"ג ללשכת פרהדרין.

ויש לדון בכמה הלכות מצויות בהאי מילתא.

א. יל"ע אם דינה כמזוזת יחיד הנבדקת פעמים בשבוע, או כמזוזת רבים הנבדקת פעמים ביובל. ואפשר שאע"פ ששער ניקנור עיקר תשמישו היו לרבים, מ"מ חשיב כמזוזת יחיד, עפ"י מה שביאר רש"י (יומא שם) בטעמא דמילתא דלא הטריחו לבדוק מזוזת רבים כשל יחיד, שאם תטריח יהא כל אחד אומר יעשו חבירי. וא"כ הכא דעיקר החיוב הוא מחמת דירת הכה"ג, שפיר מצינן להטיל עליו כל חיוב הבדיקה. וזהו לקראת ההפרשה בשנה הרביעית והשביעית.

ומסתבר עוד שמטעם זה יש לקנות מזוזות אלו מכספו של הכה"ג ולא משל בדק הבית, [וסמך לזה מהא דלא הביא הרמב"ם דין זה בהל' בית הבחירה אלא בהל' מזוזה].

ב. עוד יש להעיר כיצד יכול לקבוע את המזוזה, דהנה בשו"ע (יו"ד סי' רפ"ט ס"ד) כתב 'כיצד קובעה ימסמונה במסמרים במזוזת הפתח או יחפור בה חפירה ויקבענה בה'. ויל"ע אם מותר לחקוק חקיקה בתוך מזוזת הפתח, או לקבוע את המזוזה במסמרים, דשמא יש בזה איסור נתיצה כשאר העזרה. ואמנם כתב המנ"ח במצוה תל"ז אות י"ח, שכיון שעובי שער ניקנור לא נתקדש בקדושת עזרה כדאיתא בפסחים פה:, אין בו איסור נתיצה. [ולגבי לשכת פרהדרין אי נתקדשה, עי' תוס' יומא ח: ד"ה דאי שדנו בזה, ונפ"מ בשני תירוצי התוס' לענין נידון דידן].

ג. כמו כן יש לדון בפתחים אלו, אם יכול להניח המזוזה בתוך בית של עץ, דלכאורה יש בזה איסור 'לא תטע לך אשרה כל עץ',

טבילה בזמנה מצוה

הרה"ג רבי בצלאל עוזר קוגל שליט"א

הנה המשלח את השעיר לעזאזל, הרי הוא מחוייב טבילה כמו שנאמר בתורה (ויקרא טז, כו). ולדעת הרבה פוסקים דטבילה בזמנה מצוה, א"כ הוא מחוייב לטבול ביום הכיפורים. וצ"ע היכן מצינו שהמשלח מקיים חיוב זה, והרי מבואר במשנה (יומא סז). שאינו חוזר לירושלים אלא רק לסוכה האחרונה, ונשאר בה עד שיחשך היום. ולא מסתבר שהתקינו לו שם מקוה, שהרי היה זה במדבר.

קבורת כהן גדול שמת בבגדי לבן

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

כתב בפירוש המשנה לרמב"ם מסכת יומא פרק ה', שהרבה פעמים היו מתים כהנים גדולים בקדש הקדשים. ויש לעיין האם יכולים לקבור את הכה"ג שמת בבגדי הפשתן הלבנים שמת בהן, דהרי נהגו לקבור בבגדי פשתן לבנים (שו"ע יו"ד סי' שנ"ב, ועי' פת"ש שם), וגם דבלא"ה דינים לגניזה, כמבואר בקרא "והניחם שם" מלמד שטעונים גניזה. [ואין לומר שישתמש בהם הכה"ג המתמנה תחתיו, שהרי צריך ללבוש בגדים אחרים שהיו כמדתו].

ויסוד הנידון בזה, אי מיקרי דהיורשים נהנים מן ההקדש, שהרי עי"ז לא יצטרכו להוציא הוצאות על תכריכים, או דכיון שכבר מלוּבש בהם אין להם חיוב לקנות לו תכריכים.

מחמת צמצום המקום, לא הוכנסו נושאים רבים שנשלחו על ידי הרבנים הוגי הגליון שליט"א, ויבואו בל"ע בגליונות הבאים

ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש

ספר דעת בחכמה - על רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים. כעין משנ"ב עם בירור ההלכה ומקורות, וכן תשובות ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א. כמו כן נוסף בסופו נוסח פיוטי לפי סדר א"ב עם כל פרטי המעשים בסדר עבודת יום הכיפורים. נתחבר בס"ד על ידי הרה"ג רבי אברהם כהן שליט"א מלומדי כולל 'עבודת הקרבנות' בני ברק. ניתן להשיג בטל': 03-6184720

לעדכון ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש נא לשלוח עותק למערכת בדוא"ל: korbanot@okmail.co.il

והראנו בנינו סיקור פעולות המכון

לכל העבודות המתקיימות בקרבן בהמה, הרי שבדאי ראוי לצפות יותר לביאת המשיח ולבנין ביהמ"ק, וכך נוכל לקיים בשלמות את מעשי המצוות המוטלות עלינו.

גולת הכותרת שבפעולות המכון בחודש תשרי, היתה ללא ספק השיעורים שנערכו בערב היום הקדוש להבנת סדר עבודת יום הכיפורים.

השיעורים שנמסרו ברחבי בני ברק, היו מוקד משיכה למאות אברכים, ביניהם ת"ח רבים, שבאו להתכונן ליוה"כ ע"י שמיעת סיכום הפרטים בקצרה, כפי שהספיק הזמן הקצר.

מוסרי השיעורים שברובם היו מלומדי כולל "עבודת הקרבנות", למדו לאחרונה את סדר העבודה בעיון, מתוך סוגיות הגמ' והראשונים, וביארו בטוב טעם לקהל הלומדים את פרטי העניינים על מנת להבין את סדר העבודה שאומרים ביום הקדוש בתפלת המוסף.

ידוע מה שסיפר הגרמ"מ זקס חתנו של הח"ח, כי עקב מחסור במחזורים בעיירה ראדין, היה נוהג להתפלל את תפלות היום הקדוש יחד עם חמיו מן הח"ח, כאשר על פני הח"ח לא ניכרו רגשי התלהבות מיוחדים בתפלות היום. אכן כאשר הגיע הח"ח לסדר העבודה, היה לבו גועש ברגש עצום לנוכח הזכות העצומה שהיתה לעמ"י להתכפר בקרבנות היום, והיה בוכה רבות על ההפסד העצום שנוצר בחורבן ביהמ"ק, עד שכל מי ששמע אותו היה לבו נמס כמים מרוב התרגשות.

הצלחה רבה נרשמה לשיבות בין הזמנים "ממלכת כהנים" שע"י המכון, בהם עסקו עשרות בחורים כהנים בלימוד הלכות עבודת המקדש, מתוך לימוד הסוגיות בעיון אליבא דהלכתא.

ישיבות בין הזמנים בנשיאות הגאון רבי יוסף הכהן רפפורט והגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א, עומדות בראשות הרה"ג רבי אריה לייב כהן שליט"א - סניף ירושלים, והרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א - סניף בני ברק.

בסיום בין הזמנים נערכה ברכת כהנים בתפלת שחרית ע"י כל הכהנים לומדי ישיבת בין הזמנים. לאחר התפלה נערכה סעודת הסיום בנוכחות הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין שליט"א ר"י קרית מלך והגאון רבי יוסף הכהן רפפורט שליט"א. הרבנים הגאונים נשאו מדבריהם במעלת לימוד סדר קדשים, ובפרט בלימוד כזה שמטרתו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, אשר בודאי חשיבותו רבה לאין ערוך, ואין דבר גדול מזה לעשיית נחת רוח להקב"ה.

לאור ההצלחה המרשימה ממשיכים השיעורים מפי הגאון רבי יוסף הכהן רפפורט שליט"א מרבני "ממלכת כהנים", בהלכות עבודת המקדש.

עשרות אברכים משתתפים בימי שני בערב בשיעור הנמסר בטוב טעם בספר 'עבודת הקרבנות' לחתנו של החפץ חיים - הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל.

במהלך השיעור מעורר הגר"י שליט"א פרטים רבים בהלכה הנחוצים ביותר לכהנים הזקוקים לעבוד בעבודת המקדש, מתוך שימת דגש על החלק המעשי.

השיעורים נמסרים אחת לשבועיים בימי שני בערב בשעה 10.45 בבנין ישיבת בית דוד רח' בן זכאי 46 בני ברק.

ברגש רב סיימו לומדי הכולל החשוב 'עבודת הקרבנות' את מסכתות יומא ותמיד, אשר נלמדו על ידם בעיון אליבא דהלכתא בשנה החולפת.

כמו כן יצא לאור קובץ "משמרת הקודש", מפרי הגיגיהם של בני החבורה על כל מסכת יומא. בקובץ הובאו שיעורי ראש הכולל מורנו הגאון רבי משולם משולמי שליט"א, חידושי לומדי הכולל בליבון וביחור הסוגיות, וכן קונטרס מיוחד הכולל את הדינים העולים מכל עיני המסכת, הנוגעים לעבודת המקדש.

תשואות חן לנדיב הנכבד הנוטל את עול החזקת הכולל תמידין כסדרן, אשר נטה את שכמו לסייע בהוצאת הקובץ הנפלא העולה על שולחן מלכים, בהיותו מקיף את הלכות התמיד ועבודת יוה"כ לכל פרטיהם כפי שנתבארו בגמ' ובספרי הראשונים והאחרונים.

בכינוס שהתקיים בימי בין הזמנים נועדו עשרות אברכים באולם ביהמ"ס הגדול בבני ברק, לחזות בהמחשת קרבן שלמים ותודה.

בכנס הומחשו העבודות הנעשות בקרבנות אלו כהוצאת אימורין ותנופה, כהשלמה ותוספת להקרנות שנערכו על קרבן פסח שבו אין מקיימים את מצות התנופה.

מצות התנופה כפי שהודגמה בחלבים הנקטרים ובחזה ושוק, נערכה לאחר בירור מעמיק בשיטות הראשונים והאחרונים, ומתוך דקדוק רב בפרטי ההלכות.

ההדגמות הנותנות מימד מוחשי לדינים הנלמדים בסוגיות, התקבלו ע"י הלומדים בחיבה, ורבים ביקשו להדגים בעצמם את מעשי המצוות, ע"מ להיות מוכנים היטב כאשר יבנה המקדש.

הלומדים יצאו בהרגשה כי לאחר שהושלמו בס"ד ההמחשות

תשרי - תחא שנת עבודת הקרבנות

בס"ד

שיעורים בערב היום הקדוש

◆ להבנת סדר עבודת יום הכיפורים ◆

זמני השיעורים בערב יוה"כ
בשעה 10³⁰ בבוקר עד השעה 11⁰⁰

בשיעור יסוכם בקצרה סדר העבודה ולאחר מכן יבואר נוסח הפיוט הנאמר ביום הכיפורים	
1. ביהכנסים "אהל נחמיה" רח' הגר"א 8/ב (עז"ג)	5. ביהכנסים בית אהרן רח' רד"ק 8
2. ביהכנסים "חניכי הישיבות" רח' הרצוג 31	6. ביהכנסים נאות יוסף רח' יואל 18 (חדר דרום)
3. ביהכנסים "הליגמן" רח' ר"ע 97 (בית שלישי)	7. ביהכנסים צא"י רח' רוזנהיים 20 (למטה)
4. ביהכנסים ירחי כלה (עז"ג) רח' דסלר 7 (בשעה 10 ⁴⁵)	8. כולל ברסלב (קומה א') רח' אלשיך 5

כתב במטת אפרים (תרגו, ד):

"ויעקר לימודו וישם בנס' יומא ופירושה שהוא רגיל ומכיר בעבודה, ואמרו חז"ל כל העוסק בתורת וכו' כאילו הקריב".

וכתב עוד (תרפ"א, י):

"ומהראוי שכל אדם שיש לו לב להבין ילמוד קודם יום הכיפורים פירוש סדר העבודה שרובא לומר, כגון הפיוט אמין כח או אתה כוננת".

בברכת התורה
מכון תורת הקרבנות

תלמידי חכמים, נמסר במטרה לקיים "ונשלמה פרים שפתינו" למצות ניסוך המים, אשר הינו הקרבן היחיד שאינו נזכר בתפלות החג או בקריאת התורה, בניגוד לשאר קרבנות המועדים וימי השנה, המוזכרים בתפלות או בקריאות היום, [מלבד קרבן שתי הלחם והקרבנות הבאים עמו].

מצוה נשגבה זו אשר חז"ל הפליגו ברום מעלתה, ושביניה שמחים בלילות החג בביהמ"ק בשמחת בית השואבה, זכתה להתבאר היטב בשיעור זה, ויסודותיה הוצקו בחן שפתותיו של מגיד השיעור שליט"א לתועלת הנוכחים.

תודתנו לנדיבים הנכבדים אשר נטלו על עצמם את העול הכספי, וכן להרב יצחק לדרמן שליט"א אשר הנעים לציבור הלומדים את מסיבת הסיום, על ידי שהמחיש את סדר עבודת היום בבית המקדש עפ"י המבואר במסכת תמיד. ישאו ברכה מאת ד' ויצליחו בכל אשר יפנו.

שיעור מיוחד וראשון במינו בעניני ניסוך המים בחג הסוכות, נמסר על ידי אחד מחשובי הלומדים בכלל 'עבודת הקרבנות'. השיעור שהתקיים בליל הושענא רבא בהשתתפות אברכים

לרגל הביקוש העצום להחדרת עניני הקרבנות לכל שכבות הציבור, דרושים מתנדבים למטרות מוגדרות אשר יביאו בס"ד תועלת רבה לדרישה הגוברת ולקירוב הגאולה.

כל עזרה בכל תחום שהוא, תקל על העומס העצום של העוסקים במלאכת הקודש, ותועיל מאד לכלל הציבור הצמא להיות חלק מההכנה לקראת עבודת בית המקדש, שתתחדש בעז"ה במהרה בימינו אמן.

כנסי המנחות ברחבי הארץ

ירושלים - בני ברק - רכסים

נוכחים בהדגמות הייחודיות. הביקוש העצום לעניני הקרבנות, מצא את ביטויו במאות רבות של משתתפים בכל אחד מהכנסים, כאשר בחלק מהמקומות צבאו רבים על החלונות כדי לצפות במעמד המרשים.

בין הנוכחים כיבדו את המעמדות רבנים חשובים, ראשי כוללים ואברכים תלמידי חכמים נודעים, ביניהם הרבנים הגאוני רבי יצחק דוב הלוי שכטר שליט"א מח"ס יד הלוי, רבי ישראל כהן שליט"א מרבני מודיעין עילית, רבי חיים יוז'ק שליט"א מח"ס שמועת חיים, רבי יעקב ישראל כהן בייפוס שליט"א בעל לקח טוב, רבי אליהו חיים לרנר שליט"א מח"ס הדרת קודש ועוד.

בפתיחה לכנסים הודגש תחילה כי אין להסיק הלכה למעשה מהפרטים שיודגמו, היות וברבים מהם יש מחלוקות ראשונים, וההדגמות נערכו בעיקר עפ"י שיטת הרמב"ם.

"כמו כן, לרבים מאתנו נדמה שהמנחות אינן תופסות חלק מרכזי במקדש כמו קרבנות הבהמה והעוף. אכן לא כן הם פני הדברים. ראשית, כל יום חובה על הכהן הגדול להביא משלו מנחת חביתין, אשר זמן הקרבתה לאחר איברי התמיד בבוקר

בשמחה רבה נתבשרנו על היוזמה הברוכה של ארגון 'אמר אביי' בראשות הרב יונתן שטענצל שליט"א, להדגים בציבור את צורת עשיית המנחות. התכנית קיבלה את הסכמת הגאון רבי ישראל הכהן אייזנבלאט שליט"א ראש כולל 'ישיבת הכהנים' בירושלים, הידוע כמומחה ובקי בעניינים אלו, אשר נאות ליטול על עצמו את המחשת הדברים לציבור הרחב.

בימים הספורים שבין מוצאי חג הסוכות ליום שלישי כ"ז בתשרי, התקיימו דיונים מעשיים כיצד לבצע את ההדגמות בדון קלה וברורה.

ביוזמת ראש הארגון נקנו כלים למדידת עשרון, חצי עישרון, מידת רביעית ההין, לוג ורביעית הלוג למדידת השמן, מחבתות, סירים, תנור ועוד ועוד, כדוגמת הכלים ששימשו בביהמ"ק לצורך עשיית המנחות. כמו כן נקנו כמויות רבות של סולת ושמן זית, וכן הושגה כמות נכבדה של לבונה במאמצים רבים.

מלבד זאת השקיעו הרבנים שליט"א זמן רב כדי לברר וללבן יחד את פרטי הלכות המנחות, על מנת שניתן יהיה להמחישם ביתר דיוק בפני קהל המשתתפים.

שלא כצפוי, הגיעו רבים רבים מכל רחבי הארץ על מנת להיות

מנחת מאפה תנור (להמחשה בלבד)

חלק מציבור הנאספים בכנס המנחות בבני ברק

האופנים המוזכרים במנחות יא. ובראשונים, וכן סדר מנחת מאפה תנור - חלות ורקיין, מנחת מחבת ומרחשת, עם הקמיצה שלאחר האפיה שהיא מהעבודות הקשות שבמקדש.

במהלך הכנסים הביעו הלומדים את התפעלותם הרבה מליבון ובירור המציאות שנגלתה לעיניהם, כאשר כל מנחה מקבלת גיבוש שונה מחברתה, על ידי הגיבול בשמן.

רבים מהמשתתפים זכו לקבל לידיהם את העיסות השונות, ולעסוק ביציקות והבלילות הדרושות במנחה, וכן השכילו להבין היטב את דיני המנחה השונים.

בסיום המעמדות יצאו המשתתפים בהרגשה, כי לאחר העיסוק בהלכות עשיית המנחות בצורה מוחשית כ"כ, ודאי יש לקוות כי אנו עומדים קרוב מאד לבנין ביהמ"ק, וכפי שסיכם את המעמד הרב יונתן שטענצל שליט"א יוזם הכנסים: "חזונו של מן החפץ חיים מתגשם, כוללים רבים נפתחו בשנים האחרונות ללימוד קדשים הלכה למעשה, אלפי אברכי הכוללים של הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א החלו ללמוד קדשים בחודשים האחרונים, גם כולל מיר עם אלפי האברכים שבו החלו בלימוד קדשים מחדש זה. המהפך שראינו בימים אלו ממחיש, כי אם עד לפני מספר שנים, מעטים מאד למדו סדר קדשים, הרי שהיום הלכות עבודת המקדש נהפכו לנושא מרכזי בכוללים ובעולם הישיבות. יה"ר שזנכה לראות בקרוב את בנין בית המקדש במהרה בימינו אמן."

בסיום הכנס בירושלים הוכרז על תכנית הסיכומים להלכה על סדר קדשים שנפתחה ע"י ארגון 'אמר אביי'. לשמיעת פרטי התכנית יש להתקשר לטל' -052-7066329 שלוחה 2.

התודה והברכה לראש הארגון הרב יונתן שטענצל שליט"א אשר אינו חוסך כל מאמץ להאדיר ולהגביר בתנופה עצומה את לימוד הלכות עבודת המקדש, כהכנה לביאת המשיח ולבנין ביהמ"ק שיבנה במהרה. זכות עצומה זו בודאי תעמוד לו לזכות בכל מילי דמיטב בזה ובבא.

ובין הערביים.

מלבד זאת הרי הקרבן הראשון אותו יקריב כל כהן כשיתחיל לעבוד בביהמ"ק, יהיה מנחת חינוך, וכפי שהדגיש הג"ר שלמה יצחק שטרן שליט"א [בנו של הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א, שבבית מדרשו התקיים הכנס בבני ברק]. מנחה זו דומה ברובה למנחת חביתי כהן גדול, וללא ידיעת כל פרטי עבודתה, הרי לא יוכל לעבוד כלל במקדש, [אכן בדיעבד י"א שעבודתו כשרה].

יתירה מזו, כל יהודי המביא קרבן בין בחובה ובין בנדבה [מלבד רוב החטאות והאשמות] צריך להביא עמו מנחת נסכים. מנחה זו באה גם בכל קרבנות הציבור [הבאים עולות ושלמים - למעט החטאות].

נידון ידוע שיש לו השלכות מעשיות על קרבן המנחות, גם הוא זקוק לבירור מידי טרם יתחילו בעבודת המקדש. כידוע נחלקו גדולי הדורות בענין ה'שיעורים', ולמעשה קרויה מחלוקת זו בפי הלומדים - מחלוקת החזו"א והגר"ח נאה. אכן על אף שבכל דיני התורה הורה המשנ"ב בסי' תפ"ו, כי יש לנקוט כדעה המחמירה לגבי דינים דאורייתא, הרי שבמנחות א"א לעשות כן. הרמב"ם כותב [פ"ב מהלכות מעשה הקרבנות ה"ה] על שיעורי הסולת השמן והיין, ששיעורם צריך להיות מדויק ביותר, אין להוסיף עליו ואין לגרוע ממנו, ואם הוסיף או גרע כל שהוא, הרי זה פסול.

נמצא שהשאלה הראשונה שנהיה זקוקים לברר לפני הקרבת הקרבנות, תהיה מהי ההכרעה במחלוקת ידועה זו, כיון שכזכור מנחת החינוך היא הדבר הראשון שיש להקריב בבית המקדש."

כאן החלה ההדגמה המעשית של סדר עשיית מנחת חביתין. במנחה זו אמנם לא מקיימים את מצות הקמיצה היות והיא מנחת כהן, אולם עדיין יש בה פרטים רבים שהומחשו היטב בכנסים.

כמו כן נתבארו סדר עשיית מנחת סולת הנקמצת, עם כל

שני כזיתים מפתיתת מנחת חביתין

לראשונה !!! לאחר 1946 שנים מחורבן הבית

לימוד והמחשת

סדר קרבן מנחה

בבית הכנסת 'מתיבתא'

בנשיאות מרן הגרשי"א שטרן שליט"א - רחוב הרב קוק 3 בני ברק

ביום רביעי כ"ח תשרי תשע"ה בשעה 8:15 בערב

על ידי

הגאון רבי ישראל אייזנבלאט שליט"א
ראש כולל הכהנים בירושלים

איך עורכים קמיצה? איך מנחה סולת? מנחת נסכים? מנחת מחבת ומנחת מרחשת? שיטת ההכנה של מנחת מאפה תנור, רקיקין וחלות מלות, מנחת חינוך, והביתו כהן גדול.

תודים העטרה סתמחה מעשית עם סולה, שמו זיו, לטובה, מחבת ומנחתם ותנור, ושיטת הסנה שסו מעשים כפית המרק: חלת המנחה
לשנו על פני החפץ וזים וזילי י'הונתו קרנו תורה עמנו מליבו וירי הקדוש וננינו הקרבנות. כדי שנוכל להריאות לפני שיהיו צדקנו ולא נבזים ממנו. ואז נוכל כמסת' ללכת מרחביה שישלח משהו צדקנו. כי כבר אנו מוכנים לביאתו ואז בודאי ישלח את אליהו הנביא ושיחזק צדקנו במתרה מישינו.

מומלץ ללמוד רמב"ם עבודת הקרבנות פרק י"ב י"ג, לפני הבינוס

הגר"א אייזנבלאט - קמיצה כהלכתה

שפתי כהן

מתוך מכתב מרן החפץ חיים זצוק"ל אל הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל

בק"ו אם רגע אחד אינו כדאי לעכב לכלל ישראל, מה נאמר כשיבוא משיח צדקינו ויאמר לנו בשם ד' להקריב קרבנות הקבועים בשם כל ישראל וקרבנות האמורים בס' יחזקאל ואנחנו נהיה מוכרחין להמתין עכ"פ איזה חדשים עד שנהיה בקיאים בהלכותיהן אף מעט.

ואל יחשוב האדם שיהיה די להקרבנות הקרבנות ב' וג' כהנים ע"פ הדחק. לא כן הדבר, בעת שיבואו לארץ ישראל ויהיו הכל מוכרחים לעבור על הים יהיו מוכרחין אח"כ להביא קרבן תודה על זה כידוע, ועל זה יהיה נצרך אח"כ כמה מאות כהנים להקריב. והכא בענינו לידע הלכות עבודה הלא לא ליום אחד הוא ולא ליומיים [וראיה מן הלויים שהיו לומדים ה' שנים כ"ש עבודות כהנים המרובות כפלי כפלים]. א"כ בודאי יש חיוב על כל פנים על הכהנים לעסוק בדיני עבודה לידע הלכותיה שיהא מזומן לעבודה כשיצטרך, וכן שארי ת"ח שבישראל ג"כ צריכין ללמוד וללמד כדי לדעת להורות.

והנה חז"ל אמרו (שבת ל"א) ששואלין לו לאדם צפית לישועה וכ"ש בזמנינו שאנו רואין שנתקיימו כל הסימנים שהובאו בגמ' בחלק (דף צ"ז וצ"ח) לענין ביאת המשיח בודאי יש לקוות להגאולה, וצריך להזדרז להכין לעבודה ובהלכותיה. ע"כ נכון מאוד, שאנשי ארץ הקודש ישימו לימודם בסדר הזה בעיון רב כל אחד לפי כוחו ולחזור להיות בקי בה. **וגם אמנם אין ספק הוא כי יהיה בזה התעוררות הגאולה אם חלק רב מישראל ובפרט בארץ הקודש יעסקו בסדר**

הזה בעיון הלכותיה, כי כאשר אנו מכינים עצמנו מצידנו, גם הוא יחיש מצידו לגאלנו ולהראותינו כהן בעבודתו.

ומכל אלה ראוי ונכון שגדולי א"י וראשי הישיבות הקדושות שלומדים תחתם הרבה והרבה מופלגי תורה, ישימו לב לענין הנשגב הזה ולזרז לכל הסרים למשמעתם שיקבעו לימודם בזה הסדר חלק מהיום וללמוד בעיון ולהיות בקיאים בהם. וראוי עוד **אם היו נמצאים חבורות חבורות שילמדו יחד** שהתעוררות וחזוק הענין הרבה יותר בזה מלימוד יחידים. כללו של דבר, כל מה שאפשר להרבות לימוד הזה, לדעת מחוייבין אנו בזה וענין נשגב הוא מאוד.

הכותב למען כבוד ד' ותורתו

הצעיר שבכהונה ישראל מאיר הכהן

קבלתי מכתב מאנשי א"י אודות לימוד הקדשים. והנה עצם הענין נשגב הוא מאוד. ראשון לכל יש לידע, שמחוייבין אנו בלימוד הזה מפני כמה אנפי. דאיתא במדרש ילמדנו (תנחומא, פ' צו, יד) אמר הקב"ה אע"פ שעתידי ביהמ"ק ליחרב והקרבנות בטליו, לא תשכחו עצמכם לסדר קרבנות, אלא הזהרו לקרות בהן ולשנות אותן [ר"ל ללמוד הלכותיהן].

ומלבד כל זה משמע בגמרא שסדר זה היה נחשב להם ללימוד למעשה כמו סדר מועד נשים נזיקין, [והוא הכל מטעם שכיון שהקב"ה מקבל הלימוד לקרבן כמו בזמן הבית, אין אנו יכולים לפטור עצמנו מלימוד הזה, כמו שלא היו יכולים לפטור עצמם מן הקרבן בזמן הבית]. והוא בב"מ (ק"ד) דאשכח רבה בר אבוה לאליהו וכו', ופירש רש"י בארבעה בגירסא דארבעה סדרים כגון מועד נשים נזיקין שהם נוהגות בזמן הזה כבזמן הבית וקדשים נמי כדכתיב ובכל מקום מוקטר ומוגש לשמי, ואמרינן (מנחות ק"ו) אלו ת"ח העוסקים בהלכות עבודה, מעלה עליהן הכתוב כאילו מקריבין אותן בבית המקדש עכ"ל. הרי דסדר קדשים היו לומדים כמו שאר סדרים, ומטעם זה סידרו רב אשי ורבינא גמ' על סדר קדשים לדורות הבאים, מה שלא עשו כן בזרעים וטהרות.

ומלבד כל זאת הלא אנו מצפין ומחכין לישועה, ואנו אומרים ג' פעמים בכל יום ועל כן נקוה לך ד' אלקינו לראות מהרה בתפארת עוזך, ומזכירין אנו שני שמות הקדושים, והנה **אם היה המלך מודיע לאיזו עיר גדולה שאפשר שיסע דרך אותה העיר,**

הלא בודאי היו הכל זריזים בכל הרחובות לכבד האבנים מהר ולייפותם בכל היכולת, וכן בענינינו אם היה הקיווי באמת בלבו שיבא מהרה משיח צדקינו, בודאי היה כל אחד מחזר את הסדר בכל כחו, לא מיבעי כהנים, אף ת"ח הישראלים, כי הכהנים הרבה מהם הדיוטים, ולמי יבואו הכהנים לשאול איך להתנהג אם לא לת"ח שהם יורו להם כל סדר עבודה והלכותיה. והנה אם גם הת"ח לא ידעו, א"כ פקע עבודה מבית אלקינו כמה חדשים, כי לא ביום אחד ולא בשבוע אחד ידעו הלכות עבודה.

ובגמ' חששו מאוד לזה שבבוא הזמן לא יצטרכו לעכב זמן מה, עיין בסנהדרין (צ"ח) לענין משיח שראה ריב"ל דהוי שרי ואוסר כל מכה בפני עצמה ולא הכל ביחד, והטעם פן יאמר לו הקב"ה שילך לגאול בניו לא יצטרך לעכב. ועתה נוכל ללמוד

מכתב הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א למשחתפי כנס המנחות בבית מדרשו 'מתיבתא'

בס"ד

תחזקנה ידיהם של הרבנים החשובים העוסקים בהפצת לימוד והמחשת תורת הקרבנות והמנחות, למען יחרטו הדברים הנשגבים בלבבות השומעים, ויעוררו את הכמיהה ואת הערגה להשתוקק בכל לב בבחינת 'מתי יבא לידי ואקיימנה'. ידוע מה שאמרו חז"ל: ציון דורש אין לה, מכלל דבעי דרישה, והיינו שהגאולה אינה באה אלא על ידי דרישה, ובזה אני רגיל לפרש, דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד, דעוזה קאי על השכינה והמקדש, כפי שאנו אומרים: עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר, והכוונה היא שעלינו לדרוש את עוזו ותפארתו ולבקש את פניו, שנזכה לקיים עליה לרגלים ולמועדים שאז יראה ויראה פני ה'.

ובודאי שעל ידי הלימוד והמחשת תורת הקרבנות והעבודה, אנו מקיימים את הדרישה לציון וירושלים, ולכן שמח לבי על אשר מצאו לנכון לקבוע את הדרישה בבית מדרשינו. יהי רצון שיביאנו התלמוד לידי מעשה, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות, בשוב ה' שבות עמו, בעגלא ובזמן קריב בתוך אסירי התקוה שמואל אליעזר שטרן

מכון "תורת הקרבנות" ת.ד. 3196 בני ברק

טל' 050-4134645

כתובת: korbanot@okmail.co.il

ניתן לקבל את הגליון במייל מידי חודש

הערות תמימות וישובים בעניני הלכות הקרבנות יתקבלו עד י' בחודש. עדיפות להערות קצרות.

ניתן לשלוח ע"י הנציגים בכוללים או במייל לכתובת או לת.ד. 3196 ב"ב

מס' הטל' לקביעת חבורות ושיעורים בהלכות הקודש והמקדש - 073-7963507